

Verlengde Jeugdwet: wanneer wel en wanneer niet?

Toepassing van de Verlengde Jeugdwet is niet altijd eenvoudig. De Jeugdwet geldt namelijk niet standaard tot 23 jaar. Dit staat ook beschreven in het Regionaal Handlingskader, sectie C. 'Welke wet geldt voor de jeugdige?'. Daarom wordt in deze memo onder de aandacht gebracht hoe dit zit en wie welke rol daarin heeft.

Wat zegt de Jeugdwet?

In artikel 1.1 Jeugdwet staat uitgelegd wat onder 'jeugdige' in de Jeugdwet wordt verstaan. Dit is een persoon die de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt. Er zijn twee uitzonderingen:

1. Een persoon van 18 jaar of ouder die in het kader van een strafrechtelijke beslissing of jeugdreclassering jeugdhulp krijgt, is ook een **jeugdige** in de zin van de Jeugdwet.

Sub 1 Definitie Jeugdhulp:

1° ondersteuning van en hulp en zorg, niet zijnde preventie, aan jeugdigen en hun ouders bij het verminderen, stabiliseren, behandelen en opheffen van of omgaan met de gevolgen van psychische problemen en stoornissen, psychosociale problemen, gedragsproblemen of een verstandelijke beperking van de jeugdige, opvoedingsproblemen van de ouders of adoptie gerelateerde problemen;

2° het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer en van het zelfstandig functioneren van jeugdigen met een somatische, verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking, een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem en die de leeftijd van achttien jaar nog niet hebben bereikt, en

3° het ondersteunen bij of het overnemen van activiteiten op het gebied van de persoonlijke verzorging gericht op het opheffen van een tekort aan zelfredzaamheid bij jeugdigen met een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking of een somatische of psychiatrische aandoening of beperking, die de leeftijd van achttien jaar nog niet hebben bereikt,

met dien verstande dat de leeftijdsgrens van achttien jaar niet geldt voor jeugdhulp in het kader van jeugdstrafrecht;

2. Daarnaast vallen jeugdigen van 18 tot 23 jaar onder de Jeugdwet als aan één van de volgende voorwaarden is voldaan:
 - a) De jeugdige ontving voordat hij 18 jaar werd al jeugdhulp en er is bepaald dat voortzetting van **deze hulp** noodzakelijk is. Het gaat dan alleen om **jeugdhulp** genoemd in **sub 1** van de **definitie jeugdhulp**.
 - b) Vóór het bereiken van de leeftijd van achttien jaar is bepaald dat jeugdhulp na het 18e jaar noodzakelijk is;
 - c) Na beëindiging van de jeugdhulp, die vóór het 18e jaar is ingezet, wordt binnen 6 maanden bepaald dat het doorgaan met de gestopte jeugdhulp noodzakelijk is.

Pleegzorg en Gezinshuis standaard tot 21 jaar

Jeugdigen in gezinshuizen en pleeggezinnen, hebben het recht dat verblijf voort te zetten tot de leeftijd van 21 jaar in het kader van de jeugdwet, tenzij het kind aangeeft geen gebruik meer te willen maken van pleegzorg of het gezinshuis.

Let op, dit geldt niet voor eventueel extra aanvullende hulp bij pleegzorg of gezinshuis.

Geldt dit nu voor alle vormen van (jeugd)hulp?

Nee zeker niet. In de toelichting van de Jeugdwet bij artikel 1.1. staat al opgenomen dat bepaalde vormen van jeugdhulp kunnen doorlopen na het 18e jaar. Vervolgens staat in de toelichting dat voor jeugdhulp die verstrekt wordt in verband met een psychische stoornis of een verstandelijke beperking en jeugdhulp die vroeger viel onder het begrip begeleiding, persoonlijke verzorging en kortdurend verblijf als bedoeld in de AWBZ de leeftijdsgrens van 18 jaar geldt. Deze vormen van zorg zijn na het bereiken van het 18e jaar verkrijgbaar op grond van de **Wmo, WLZ of Zvw**¹.

De verantwoordelijkheid voor de bepaling welke wet van toepassing is (domeinbepaling), berust bij de verwijzer. Dit gebeurt door een WO-professional die in bezit is van een BIG/SKJ registratie. De verwijzer kan hierbij het advies van de zorgaanbieder betrekken. Dit kan ook onderdeel zijn tijdens de consultatie- en afstemmingsfase. (bron: Regionaal Handelingskader)

Dit volgt ook uit artikel 1.2 van de Jeugdwet. Daarin staat dat de gemeente geen voorziening hoeft te treffen als er recht bestaat op zorg op grond van de Wlz of de Zvw of een voorziening op grond van de Wmo. Enige voorbeelden hiervan:

1. Wmo-ondersteuning vanaf het 18e jaar
Sommige vormen van jeugdhulp vallen vanaf het 18e jaar onder de Wmo. Dit is het geval voor hulp die zich richt tot de zelfredzaamheid of participatie. Concreet gaat het in ieder geval om begeleiding, begeleid wonen, persoonlijke verzorging en beschermd wonen.
2. Begeleiding of begeleid wonen
Begeleiding valt vanaf de 18e verjaardag onder de Wmo. Ondersteuning bij het leren zelfstandig te gaan wonen, valt ook onder de Wmo. Dat is namelijk een vorm van begeleiding, die wordt ingezet om er voor te zorgen dat de jeugdige zelfredzaam wordt.
3. Persoonlijke verzorging
Persoonlijke verzorging die onder de Jeugdwet geboden wordt, valt vanaf de 18e verjaardag onder de Wmo. Binnen de Wmo wordt in de praktijk nauwelijks gesproken over persoonlijke verzorging. De deze handelingen worden meestal 'begeleiding' genoemd.
4. Beschermd wonen
Jongeren van 18 jaar of ouder die door psychische of psychosociale problemen aangewezen zijn op wonen in een beschermde woonomgeving, kunnen deze hulp ('beschermd wonen') ontvangen uit de Wmo.

¹ Beoordeling welke wet van toepassing is, wordt gedaan aan de hand van een domeinbepaling, zie ook Regionaal Handelingskader sectie C.

5. Zvw-zorg vanaf het 18e jaar

Geneeskundige ggz valt tot het 18e jaar onder de Jeugdwet. Vanaf het 18e jaar is de zorgverzekeraar verantwoordelijk op grond van de Zorgverzekeringswet. Geneeskundige ggz omvat zowel ambulante als residentiële hulp, bijvoorbeeld verblijf in een ggz-instelling.

6. Overgangsregeling Zvw-zorg vanaf het 18e jaar

Het komt voor dat een jeugdige vanuit de Jeugdwet ggz-zorg ontvangt bij een aanbieder die voor volwassenen niet gecontracteerd is vanuit de Zorgverzekeringswet. Dat zou eigenlijk betekenen dat de jeugdige de behandeling die voor zijn 18e jaar is ingezet niet kan afmaken. GGZ-zorg valt voor volwassenen (vanaf 18 jaar) namelijk altijd onder de Zvw. Dit is niet wenselijk. Het is belangrijk dat de jeugdige de behandeling bij de niet-gecontracteerde aanbieder kan afmaken.

Daarom zijn afspraken gemaakt tussen de zorgverzekeraars en aanbieders in de vorm van een overgangsregeling. Deze overgangsregeling is bedoeld voor jeugdigen die tijdens de behandeling (ggz-zorg) vanuit de Jeugdwet de 18 jarige leeftijd bereiken. De afspraken houden in dat de jeugdige de zorg mag afmaken bij de ggz-aanbieder die niet door de Zvw is gecontracteerd. De zorgverzekeraar neemt de financiering dan over voor maximaal 1 jaar.

7. Wlz-zorg vanaf het 18e jaar

Personen die door (kort gezegd) een verstandelijke, zintuiglijke en/of somatische of psychogeriatrische beperking een blijvende behoefte hebben aan permanent toezicht of 24 uur per dag zorg in de nabijheid, kunnen zorg krijgen op grond van de Wlz. Onderstaande doelgroepen kunnen vanuit de Jeugdwet doorstromen naar de Wlz:

a) Zorgprofiel 'wonen met begeleiding en verzorging'

Minderjarigen die door een verstandelijke beperking aangewezen zijn op het zorgprofiel 'wonen met begeleiding en verzorging' (voorheen: ZZP VG03) vallen tot hun 18e jaar onder de Jeugdwet (zie artikel 3.1.5 Besluit Wlz). Vanaf het 18e jaar valt deze doelgroep onder de Wlz.

b) Combinatie (L)VG met gedragsproblemen in verblijfssetting

Jeugdigen die door de combinatie van een licht verstandelijke beperking met gedragsproblemen tijdelijk verblijf nodig hebben, kunnen dit vanaf hun 18e jaar krijgen onder de Wlz. Het gaat dan bijvoorbeeld om jeugdigen die onder de Jeugdwet zijn gestart met behandeling in een verblijfssetting (bijv. een orthopedagogisch behandelcentrum). Zij kunnen die behandeling afmaken onder de Wlz vanaf het 18e jaar. Het kan ook dat de noodzaak tot tijdelijke behandeling en verblijf vanaf het 18e jaar ontstaat (zie artikel 3.2.1 lid 3 Wlz).

Tot slot is hieronder ook een makkelijk schema, over 'Verlengde Jeugdwet: wanneer wel en wanneer niet' opgenomen (bron: Schulinck):

